

PODROBNÁ DIAGNOSTIKA TRIEDY

Škola:	SOCIOKLIMA	DÔVERNÉ!	
Dotazník:	Sociálna klíma		
Trieda:	7.E	Školský rok:	2023 / 2024
Počet žiakov v triede:	8	Počet zapojených žiakov:	8
Dátum od:	15. 10. 2023	Dátum do:	17. 10. 2023

1. Výstupy modulu **DETAIL** sú:

- **ZÁKLADNÁ DIAGNOSTIKA TRIEDY:** neadresné zhrnutie výsledkov dotazníkového šetrenia
- **PODROBNÁ DIAGNOSTIKA TRIEDY:** menovité výstupy podľa výsledkov dotazníkového šetrenia, kedy súčasťou správy sú menovité prehľady získaných volieb v uvedených kategóriách a subkategóriách, ku každej kategórii popis, riziká, odporúčania, nadväzujúci program práce s triedou; k dispozícii je aj výpis z tejto správy - bez textových komentárov
- **SUMÁR VOLIEB:** profil správania každého žiaka (tzn. v akých subkategóriách správania a aký počet volieb získal každý žiak)
- **KARTY ŽIAKOV** obsahujú získané voľby a sebahodnotenie; prejavy, riziká, odporúčania pre rozhovor a prácu so žiakom, s učiteľmi a s rodičmi
- **INDEX SOCIÁLNEHO ZAČLENENIA** obsahuje adresný prehľad žiakov zaradených do jednotlivých stupňov sociálneho začlenenia z pohľadu troch faktorov (prijatie, zapojenie, bezpečie) (pripravujeme)
- **ODPORÚČANIA PRE PRÁCU S JEDNOTLIVCAMI** obsahuje zhrnutie odporúčaní pre prácu učiteľa so žiakom jednotlivcom
- **SOCIOGRAM:** sociogram je grafickým vyjadrením vzájomných väzieb a vzťahov medzi žiakmi v troch oblastiach (Toto je môj/moja kamarát/ka; Tohoto spolužiaka/ spolužiačku by som si za kamaráta nevybral/a; S týmto spolužiakom/spolužiačkou sa chcem kamarátiť, ale zatiaľ sa to nedarí) . Výstup objasňuje ako vzťahy v triede, tak umožňuje porozumieť ďalším motívom správania žiakov. (pripravujeme)

2. **Ak zistenia a ponúknuté riešenia presahujú zručnosti a možnosti špecialistov (poverených osôb) či kompetencie školy, odporúčame kontaktovať (servisné poradenské) zariadenie:** ped.-psych. poradňu, stredisko výchovnej starostlivosti, psychológa, organizácie poskytujúce preventívne a intervenčné programy. Výsledky môžu slúžiť ako podklad pre ciele prevenciu a intervenciu a sú východiskom pre prácu s triedou či jednotlivcom (individuálny výchovný plán).

3. S vyučujúcimi odporúčame **konzultovať realizáciu odporúčaní a opatrení**, nie detailné zistenie. Na to slúži dokument **ODPORÚČANIA PRE PRÁCU S JEDNOTLIVCAMI**.

4. Každý žiak a jeho zákonný zástupca má možnosť konzultovať individuálne výsledky dotazníkov SOCIOKLIMA so špecialistami - poverenými osobami školy. Konzultácia so žiakmi a s rodičmi je vhodná nad **KARTOU ŽIAKA** (samostatný dokument) za predpokladu, že poverená osoba je kompetentná na vedenie poradenského rozhovoru. Je neprípustné oznamovať výsledky zistení o iných žiakoch.

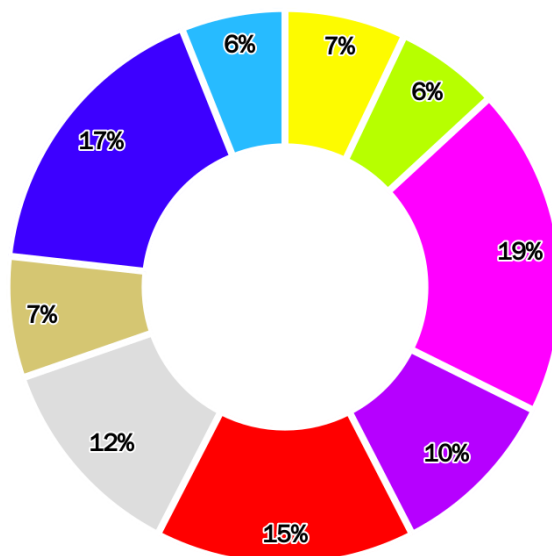
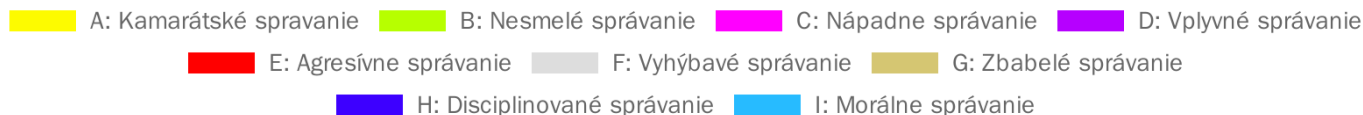
5. Odporúčame prevzatie výstupu - výpisu zo správy potvrdiť podpisom (Karta žiaka - žiakom alebo jeho zákonným zástupcom, PDT – zapojeným pedagógom, odb. pracovníkom)

Táto správa podlieha zákonu č. 18/2018 Z.Z. o ochrane osobných údajov. Prístup k nej majú iba experti - osoby poverené riaditeľom školy, ktoré absolvovali školenie SOCIOKLIMA (1) Expert pre prácu s metódou SOCIOKLIMA, alebo (2) Špecifické zručnosti pre prácu s metódou SOCIOKLIMA, alebo (3) Online dotazníky SOCIOKLIMA ako východisko pre prácu s triedou, alebo (4) Komplexné využitie metódy SOCIOKLIMA. Ďalej potom postupujú v súlade s Etickým kódexom spoločnosti SOCIOKLIMA, s.r.o. a sú kompetentní vo vedení poradenského rozhovoru. Za výber poverených osôb (expertov) je zodpovedný riaditeľ školy.

Zistenie v tejto správe vychádza z výpovedí žiakov danej triedy prostredníctvom zvoleného dotazníka v programe SOCIOKLIMA komplexnej online diagnostiky školských tried. Spracovateľ nezodpovedá za pravdivosť oznámenia žiakov.

1. Základná štruktúra triedy podľa miery výskytu hlavných kategórií správania

Graf č. 1: Počty volieb - základné typy (v %)

2. Zistenie

Silné stránky

- V triede sú žiaci, ktorí sa dobre učia, sú bystrí a úspešní v školských predmetoch a spolužiaci ich školské úspechy vnímajú. **(10% H.2 - školská úspešnosť)**
- V triede sú žiaci s odvahou zastať sa druhých - spoznajte zmysel a cieľ ich obrany. Pokiaľ je to v súlade s hodnotami školy, ich odvalu a otvorenosť rešpektujte. **(6% A.3 - zastanie sa a ochrana)**

Rizikové faktory

- V triede sú žiaci, ktorí pre kontakt so spolužiakmi využívajú provokácie, dobiedzanie a drobné prieky (berú im veci, zverejňujú ich osobné záležitosti a i.). **(12% C.3 - provokujúce správanie)**
- V triede sú žiaci, ktorí majú potrebu na seba upozorniť nepríjemným spôsobom. Vyrušovanie, drzosť a hlučnosť rozbíja koncentráciu žiakov, ako aj priebeh výučby. **(6% C.1 - rušivé až drzé správanie)**

Ohrozujúce faktory

- V triede sa vyskytuje fyzické ubližovanie! Trieda o tom vie! V adresných výstupoch dotázniaka zistíte o koho ide a komu je ubližované! **(6% E.1 - fyzické ubližovanie)**
- V triede dochádza k znevažovaniu, výsmechu, nadávkam, zastrašovaniu a ďalším formám psychického ubližovania voči niektorým žiakom. Podrobnosti (kto - komu) zistíte v adresných výstupoch. **(6% E.2 - psychické ubližovanie)**

3. Odporúčanie

Silné stránky - ako využiť?

- Poskytujte im primerané ocenenie a podporu, dovoľte niekedy zlyhať bez zisťujúcich komentárov, výborné školské výsledky neberte ako samozrejmosť, ak je žiak nadaný na niektorú z oblastí - majte porozumenie pre špecializáciu. Čas od času im ponúknite rolu Vášho asistenta v obore, v ktorom je dobrý, inokedy pomocníka pre spolužiakov.
- Oceňujte a podporujte statočnosť - vyjadrite podporu pozitívnym postojom (najmä ochrane slabších).

Rizikové faktory - ako ošetriť?

- Podporujte žiakov vo vyjadrovaní potrieb kultivovanou formou, pretože cieľom provokujúceho správania býva spravidla zabezpečenie (fyzického) kontaktu a pozornosti (rád by som, aby sa so mnou bavili, boli spolu v skupine a i.).
- Budte si vedomí, že môže ísť o nesprávny cieľ správania - a to je "boj o moc", kedy žiaci testujú pevnosť, odolnosť a stabilitu dospelých. Prípadne môže ísť o žiaka s ADHD, ktorý veľmi vyžaduje predvídateľnosť, štruktúru a organizáciu času aj správania učiteľa, krátkodobé ciele a ich splnenie. Zapamätajte si mená žiakov a oslovujte ich obľúbeným tvarom mena. Venujte pozornosť týmto žiakom skôr, než si o ňu povedia nevhodným spôsobom. Dohodnite si signály individuálne referujúce žiakovi vašu požiadavku pre aktuálnu situáciu

Ohrozujúce faktory - ako zastaviť?

- Hľadajte možnosti ako žiakom poskytnúť fyzicky namáhavé aktivity (veľmi často môže ísť o dôsledok nudy, frustrácie, alebo prenesenej agresie). Ak sa jedná o meranie síl a je rešpektované právo STOP, potom do hodín telesnej výchovy zaradte viac úpolových techník (aktivity založené na prekonaní protitlaku, odporu, a iné). Ak sa jedná o správanie s prvkami šikanovania (početnosť, nerovnováha síl, krutosť, dlhodobosť), vyjadrite jednoznačný nesúhlas s takýmto správaním; zastavte ubližovanie, ochráňte obeť. A ďalej postupujte podľa metodického postupu.
- Dôsledne vyžadujte rešpektujúce správanie medzi žiakmi. Aj ako pedagógovia sa s rešpektom správajte ku sebe aj k žiakom.

4. Štruktúra triedy podľa miery výskytu subkategórií správania

Dotazníky SOCIOKLIMA sa zameriavajú na zisťovanie miery výskytu sledovaných deviatich kategórií správania – tzv. socio-behaviorálnych komponentov klímy školských tried. Tie sú ďalej podrobnejšie rozdelené na 27 sub-kategórií, tzn. že každá kategória je ďalej členená na 3 subkategórie správania. Ide o dotazníky **SOKL** (Sociálna klíma), **UNVET** (U nás v triede), **PK_Ž** (Prvý krok – žiaci).

Tab. č. 1: Výskyt sledovaných subkategórií správania

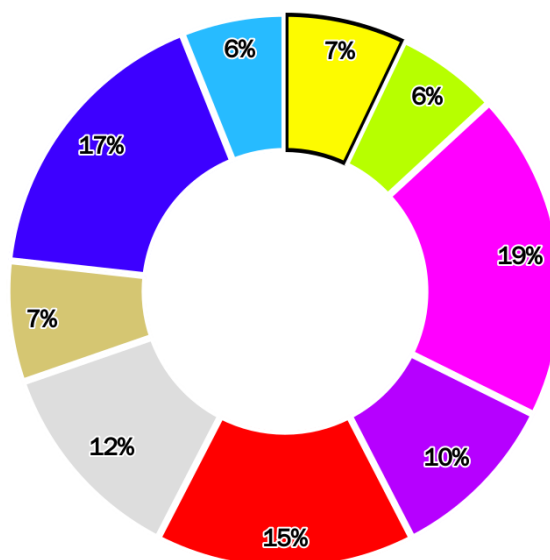
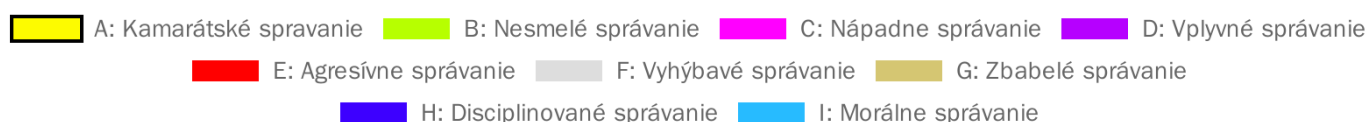
Kategória / subkategória	Počet volieb				
A: KAMARÁTSKÉ SPRÁVANIE	7 %	11	7	4	0
A.1 kamarátstvo všeobecné	0 %	0	0	0	0
A.2 výberové kamarátstvo	18 %	2	1	1	0
A.3 zastanie sa a ochrana	82 %	9	6	3	0
B: NESMELÉ SPRÁVANIE	6 %	9	5	4	0
B.1 objekt fyzického ubližovania	0 %	0	0	0	0
B.2 objekt výsmechu a urážok	33 %	3	1	2	0
B.3 osamelosť	67 %	6	4	2	0
C: NÁPADNE SPRÁVANIE	19 %	30	13	17	0
C.1 rušivé až drzé správanie	33 %	10	5	5	0
C.2 vtipné správanie a šaškovanie	7 %	2	1	1	0
C.3 provokujúce správanie	60 %	18	7	11	0
D: VPLYVNÉ SPRÁVANIE	10 %	16	6	10	0
D.1 pozitívny vplyv	31 %	5	1	4	0
D.2 negatívny vplyv	38 %	6	3	3	0
D.3 predvádzanie sa	31 %	5	2	3	0
E: AGRESÍVNE SPRÁVANIE	15 %	24	13	11	0
E.1 fyzické ubližovanie	38 %	9	4	5	0
E.2 psychické ubližovanie	38 %	9	5	4	0
E.3 kyberšikana	25 %	6	4	2	0
F: VYHÝBAVÉ SPRÁVANIE	12 %	19	9	10	0
F.1 denné snívanie a pasivita	47 %	9	3	6	0
F.2 anonymita	21 %	4	2	2	0
F.3 rezignácia	32 %	6	4	2	0
G: ZBABELÉ SPRÁVANIE	7 %	11	6	5	0
G.1 podhodnotenie sa	36 %	4	1	3	0
G.2 ohováranie	55 %	6	5	1	0
G.3 žalovanie	9 %	1	0	1	0
H: DISCIPLINOVANÉ SPRÁVANIE	17 %	26	14	12	0
H.1 prehnaná slušnosť	23 %	6	4	2	0
H.2 školská úspešnosť	58 %	15	8	7	0
H.3 mimoškolská úspešnosť	19 %	5	2	3	0
I: MORÁLNE SPRÁVANIE	6 %	10	4	6	0
I.1 férovosť a spoľahlivosť	50 %	5	2	3	0
I.2 zmysel pre spravodlivosť	20 %	2	1	1	0
I.3 spolupatričnosť a spolupráca	30 %	3	1	2	0

A: Kamarátské správanie

Kamarátske správanie sa prejavuje dôverou, pocitom bezpečia, záujmom, podporou a pomocou, vzájomným rešpektom a vedomím, že sa na niekoho možno kedykoľvek spoľahnúť. Byť kamarátom a mať kamarátov je najdôležitejšou potrebou detí v každom veku. Ak sú žiaci, ktorí získali vysoký počet volieb v tejto kategórii, nielen obľúbení, ale aj odvážni, angažovaní a prosociálne orientovaní, môžu veľmi významne prispieť k rozvíjaniu skupinovej súdržnosti a spolupráce. Ako rovesnícky vzor môžu presadiť zastavenie nežiaducich javov. Vytvárajú podmienky pre pocit bezpečia, spolupatričnosti a prijatia.

Žiaci, ktorí získajú minimálny alebo nulový počet volieb v kamarátskom správaní (pozri sumár volieb), sa často ocitajú v situácii, keď uprednostňujú akýkoľvek, hoci negatívny, kontakt s ostatnými. Sankcie bez porozumenia cieľom správania môžu ich frustráciu ešte prehĺbiť. V týchto prípadoch je nutné venovať pozornosť nácviku pozitívnych foriem nadväzovania kontaktu s druhými, efektívnemu riešeniu konfliktov a minimalizácii odmietaných foriem správania.

Graf č. 2: Počty volieb - základné typy (v %)

Tab. č. 2: A: Kamarátské spravenie

A: Kamarátské spravenie: Jakub (5x), Bibiana (3x), Petra (2x), Pepa (1x)
A.1 kamarátstvo všeobecné:
A.2 výberové kamarátstvo: Petra (2x)
A.3 zastanie sa a ochrana : Jakub (5x), Bibiana (3x), Pepa (1x)

Prejavy

- záujem, komunikácia (oslovovanie, pozdrav, očný kontakt), zdieľanie, spoločné zážitky
- dôvera, pocit bezpečia, vzájomná podpora a pomoc, vernosť
- ochota pomôcť a schopnosť spolupráce
- láskavý humor a ľahkosť, optimizmus
- rešpektovanie skupinových pravidiel súdržnosti
- dôveryhodnosť, spoľahlivosť, empatia, otvorenosť, ústretovosť, konštruktívne riešenie problémov

Riziká

- čiernobiele videnie (aj problémoví žiaci môžu a majú svojich priateľov)
- zodpovednosť za výber "kamarátov"
- nedostatok kamarátov môže byť ako príčinou, tak dôsledkom nedostatočných sociálnych zručností - pozor na sociálnu izoláciu
- pozor na "falošné priateľstvá", najmä tam, kde je badateľný nerovný vzťah - jeden vždy velí, druhý sa vždy podriaďuje (u pokročilej šikany môže ísť o "divné" kamarátstvo vzájomne závislých osôb)
- žiaci s nízkym počtom volieb môžu patriť ako k neoblúbeným, tak k tým, ktorí nedisponujú potrebnými sociálnymi zručnosťami (môžu voliť náhradné ciele – pútanie pozornosti, boj o moc, ubližovanie k naplneniu potreby spolupatričnosti, prípadne rezignovať na vzťahy a byť apatický)

Odporúčania

- rešpekt k jedinečnosti každého človeka; ocenenie, uznanie a podpora žiaduceho správania
- spolupráca s jedincami s výrazným vplyvom podporou ich priateľských väzieb
- zmapovanie priateľských dvojíc, skupín a podpora ich fungovania
- prepájanie fungovania skupín do spoločnej činnosti – kooperatívna výučba
- outdoorové aktivity s cieľom prehĺbenia priateľských väzieb a sociálnych opôr
- predchádzanie a efektívne riešenie sporov
- podpora sociálnych a komunikačných zručností – kamarátstvo a priateľstvo, sloboda a zodpovednosť

Nadväzujúci program SOCIOKLIMA - BYŤ SÚČASŤOU VZŤAHOV

Téma A: Ako získať a udržať kamarátov?

Potreba: potreba spolupatričnosti a akceptácie rovesníkmi

Cieľ: potreba spolupatričnosti a akceptácie rovesníkmi

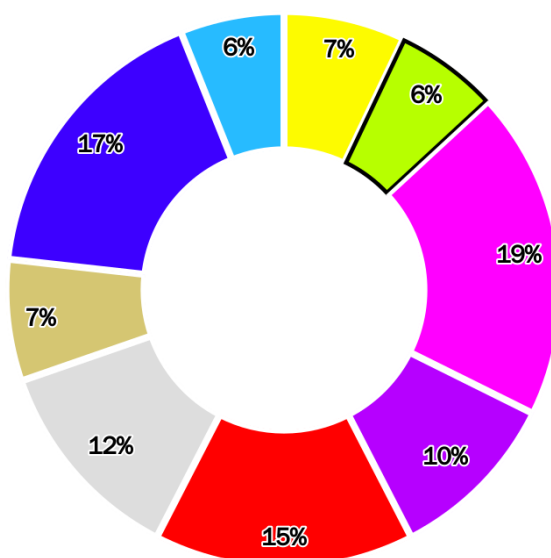
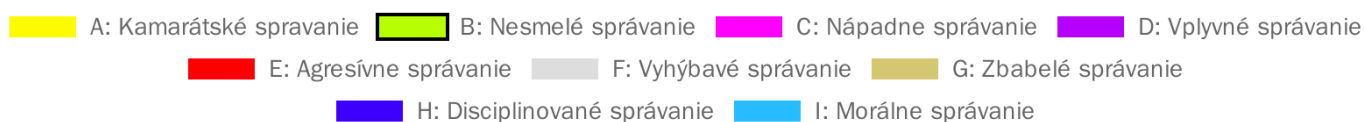
Získané zručnosti: upevňovanie dôvery a dôveryhodnosti, prejavovanie záujmu, zdieľanie, komunikácia, vyjadrovanie podpory, oznamovanie nesúhlasu, rešpektujúci prístup, starostlivosť o udržiavanie priateľstva

B: Nesmelé správanie

Nesmelé správanie je správanie s prvkami neistoty, strachu, nesmelosti, nedostatočných sociálnych zručností, úzkostnosti až vyhýbavosti a upozorňuje na zvýšené riziko ohrozenia ubližovaním či sociálnou izoláciou (nižšia sociálna atraktivita, možná pozícia outsidera alebo odmietaného žiaka).

Vychádzame z poznatkov, že v danom vývojovom období je potreba detí smerovaná k potvrdeniu sociálnej atraktivity, k hľadaniu autonómie a primeranej miery sociálnej otužilosti či odolnosti, primeraná miera asertivity a otvorenosti prejavujúcej sa angažovanosťou, aktívnym prístupom až rebéliou voči obmedzeniam či mocenskému správaniu druhých ľudí (rovesníkov aj dospelých).

Graf č. 3: Počty volieb - základné typy (v %)

Tab. č. 3: B: Nesmelé správanie

B: Nesmelé správanie: Vendula (7x), Bibiana (1x), Matěj (1x)
B.1 objekt fyzického ubližovania:
B.2 objekt výsmechu a urážok: Vendula (2x), Matěj (1x)
B.3 osamelosť: Vendula (5x), Bibiana (1x)

Prejavy

- nápadná plachosť, strach, bojzlivosť, osamelosť, izolovanosť, neistota - znížená psychická odolnosť, pocity menejcennosti, sklony k sebalúťosti
- neschopnosť nadväzovať a udržiavať primerané vzťahy s rovesníkmi, odmietajú nežiaduce správanie, požiadavky
- zvýšená potreba ochrany, kontroly
- snaha zapojiť sa do diania v triede neprijateľným spôsobom („trápne“ vtipy, činnosti, podliezanie)

Riziká

- zvýšené riziko potencionálnej obeť šikanovania (od ostrakizácie, cez "hromozvod", až po obeťného baránka, pozor na podozrivé "kamarátstvo" - najvyšší stupeň závislosti obeť na agresorovi/ identifikácia)
- zámena obranného postoja obeť, prípadne jednorázového násillia môže byť zavádzajúca a ľahko sa takému žiakovi "prilepiť" značka agresora
- presunutá agresia/ žiak s dvojroľou: obeť ubližovania, ktorá vystupuje voči slabším ako agresor
- bagatelizácia zo strany učiteľov - je tichý, nenápadný, nehnevá - nie sú s ním problémy - strata prehľadu o dianí v triede
- nevhodné poznámky a reakcie učiteľa môžu spúšťať, potvrdzovať nežiaduce správanie spolužiakov k takémuto jedincovi

Odporúčania

- posilňovanie rešpektu k odlišnostiam (sebaprijatie a rešpekt k druhým), podpora sociálnych zručností - ošetrovanie osobných hraníc, asertivita, vyjadrenie a kultivácia emócií
- práca s telom - držanie tela, primerane sebaistý postoj, stabilita, rozhodnosť, mimika, pohľad, práca s hlasom - pevne, iste, dôrazne, trénovať vzruch a útlm
- aktivizovať v samostatnosti prostredníctvom osobnostne sociálnej výchovy, v komunikačných zručnostiach
- rozvoj asertívneho správania a tímová práca (s cieľom zapojenia všetkých)
- nastavenie pravidiel spoluzitia a konštruktívne riešenie sporov
- vyšetrovanie a riešenie prípadnej šikany (VŽDY a v súlade s metodickým pokynom v prípade výskytu obeť fyzických a psychických útokov)

Nadväzujúci program SOCIOKLIMA - BYŤ SCHOPNÝ

Téma B: Ako posilniť zdravú sebadôveru?

Potreba: odvaha k nedokonalosti a potreba byť schopný, mať zdravú sebadôveru

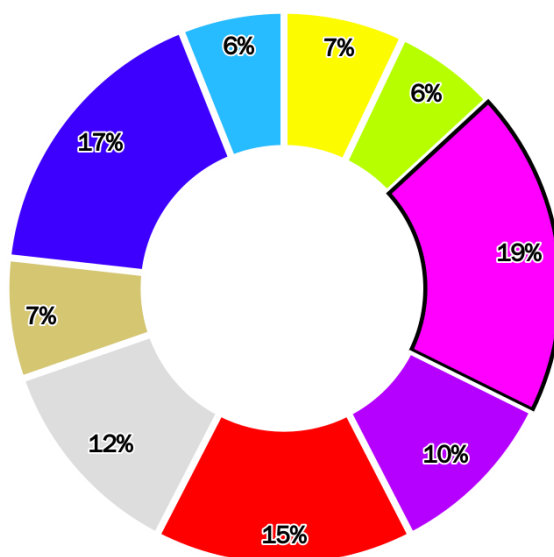
Ciel: pochopiť silné a slabé stránky osobnosti, podporovať sebadôveru a sebaistotu, odstraňovať nadradenosť, posilniť odvahu k sebaaprezentácii a sebarozvoju

Získané zručnosti: upevňovanie sebahodnoty a sebaistoty, rešpektujúci a tvorivý prístup, odvaha k vlastnej účinnosti

C: Nápadne správanie

Sú ľudia, ktorých si nemožno „nevšimnúť“. Cieľom ich správania je upútať pozornosť, zaistiť si kontakt s druhými. Ak je ich správanie „odmeňované“ pozornosťou, hoci negatívne – dosiahli svoje a ich stratégia sa im osvedčila. K tomuto cieľu môže žiak používať rôzne spôsoby správania aktívne aj pasívne, zjavné aj skryté. (pútanie pozornosti, boj o moc, pomsta, predvádzanie neschopnosti).

Graf č. 4: Počty volieb - základné typy (v %)

Tab. č. 4: C: Nápadne správanie

C: Nápadne správanie: Petra (8x), Matěj (8x), Pepa (7x), Kristýna (6x)
C.1 rušivé až drzé správanie : Petra (5x), Pepa (3x), Matěj (2x)
C.2 vtipné správanie a šaškovanie: Tomáš (1x), Matěj (1x)
C.3 provokujúce správanie : Kristýna (6x), Matěj (5x), Pepa (4x), Petra (3x)

Prejavy

- nedostatočná sebadisciplína, potreba vzrušenia a rizika alebo ľahkosti a zábavy
- hlučnosť, nepokoj, drzosť, nevhodné poznámky a komentáre, bavenie sa a hlasné vyrušovanie
- motorický nepokoj, vyhľadávanie očného alebo telesného kontaktu (poštuchovanie, provokácia, trvalé otáčanie sa v lavici)
- odmietanie a ignorovanie pokynov, rebélia, frajerstvo, vyťahovanie sa, porovnávanie, nadmerná až nelútostná kritika
- neobvyklé formy správania a úpravy zovňajšku (nápadné, provokujúce, možnosť príslušnosti k subkultúre)
- komické, nápadné, hlučné správanie s podtextom srandy, klaunovstva (niekedy až za hranicu sebaúcty)

Riziká

- narušovanie pravidiel spolužitia - prevzatie moci v triede (negatívny vplyv), zvýšená nedisciplinovanosť v triede, narušená atmosféra vyučovania
- "škodlivá" zábava - ubližovanie formou nevhodnej zábavy až psychického nátlaku, znevažovania, posmechu, provokácií
- zvýšený výskyt "frajerenia" - spojený s kritikou odlišných (pozor na ekonomickú šikanu)
- pozor na provokujúce obeť – vyvolávajú nevhodným spôsobom akýkoľvek, aj nepriaznivý sociálny kontakt ako východisko zo sociálnej izolácie a odmietania
- neznalosť cieľov správania môže prehľbovať problém (upevňovanie nevhodnej stratégie – „všimnú si ma, len keď hnevám“)
- nedostatkom znalostí o subkultúrach môže dôjsť k vytvoreniu skupiny so závadovými normami (extremistické smery)
- sebapoškodzujúce tendencie, a i.)
- hašterivosť, nepokoj, roztržitosť, odmietanie až trestanie ako dôsledok provokujúceho a obťažujúcich správania spolužiakov
- neprijímanie odlišnosti a znevažovanie inakosti a odlišnosti (až šikanovanie)

Odporúčania

- porozumenie potrebe jedincov s provokujúcim správaním a voľba individuálnej stratégie minimalizácie nežiaduceho správania
- o pútaní pozornosti: predchádzať tomuto správaniu včasným ocenením, zamestnaním, podporou kladného správania, náhodným spevňovaním žiaducich činností, nenechať sa "lapiť"

- o boj o moc: poskytnúť podiel na rozhodovaní (výber ponúka učiteľ), vymedziť pole vplyvu a pôsobnosti, neponižovať, pripraviť dopredu aktivity s podielom rozhodovania žiakov, pôsobenie prirodzených alebo logických dôsledkov ako akceptácia rozhodnutia žiaka
- o pomsta: nebrať správanie žiaka osobne, vyjadrovať oddelené vnímanie správania od osoby (nepripustiť, aby mal žiak nad reakciou dospelých moc), overiť si potrebu a prejavíť porozumenie - nepopierať, ba naopak potvrdiť aktuálne prežívanie..."vidím, že si poriadne našťvaný, hnevá ťa...")
- o predvádzaní neschopnosti: povzbudzovať, vyjadrovať podporu, zadávať primerané "rozkrokované úlohy", postupovať krok za krokom, neľutovať!!!
- tréning sociálnych zručností - kultivácia napĺňania potrieb, dosahovanie osobných cieľov, komunikácia, vymedzovanie osobných hraníc, výchova k zodpovednosti, kultivácia sebadisciplíny, učiť sa znášať zlyhanie, chybu
- dohodnúť a dôsledne uplatňovať pravidlá spolužitia - práca s rovesníckym názorom (ocenenie žiaducich vlastností, správania atď. názorom skupiny - učiteľ moderátor činnosti)
- disciplinárne opatrenia
- pomoc poradenských služieb (u žiakov s ADHD, poruchami správania, psychiatrickou diagnózou, dohodnúť pravidlá zaobchádzania zo strany spolužakov, vyučujúcich - predstaviť opatrenia rodičom)

Nadväzujúci program SOCIOKLIMA - BYŤ DÔLEŽITÝ

Téma C: Ako získať pozornosť a prejavovať záujem?

Potreba: byť súčasťou vzťahov, potreba akceptácie rovesníkmi, potreba vzrušenia

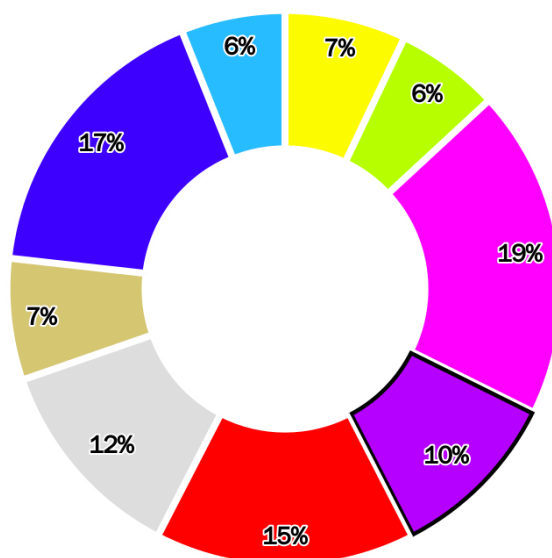
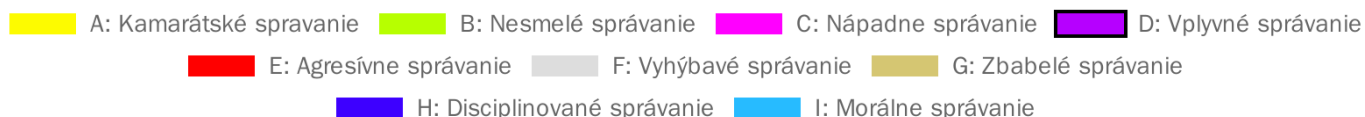
Cieľ: byť súčasťou vzťahov, potreba akceptácie rovesníkmi, potreba vzrušenia

Získané zručnosti: pozitívna sebareprezentácia, cit pre mieru, sebadisciplína, sociálne prijateľný spôsob kontaktu a pozornosti, rešpekt, akceptácia odlišnosti

D: Vplyvné správanie

Ako vplyv sa chápe miera ovplyvňovania diania v triede, či je osobnosť, vplyv a názor týchto žiakov skupinou akceptovaný alebo dokonca smerodajný v rámci skupinových noriem. Prítomnosť žiakov s pozitívnym vplyvom je nevyhnutným predpokladom pre zdravú sociálnu klímu triedy.

Graf č. 5: Počty volieb - základné typy (v %)

Tab. č. 5: D: Vplyvné správanie

D: Vplyvné správanie: Pepa (6x), Jakub (5x), Petra (3x), Matěj (1x)
D.1 pozitívny vplyv: Jakub (5x)
D.2 negatívny vplyv : Petra (3x), Pepa (3x)
D.3 predvádzanie sa: Pepa (3x), Matěj (1x), Kristýna (1x)

Prejavy

- rešpekt ostatných žiakov - "dajú na jeho slová", máva obvykle svojich priaznivcov, obdivovateľov, ale aj svojich odporcov
- vie sa presadiť - významný vplyv na skupinové normy, hodnoty
- osobná atraktivita, používanie "symbolov moci" - frajerina
- obvykle vyššie sebavedomie, sebaistota, stabilita a osobná účinnosť
- pri mocenskom uplatňovaní vplyvu môže vyvolávať strach
- v snahe "priživiť sa na jeho moci" môžu sa v jeho blízkosti vyskytovať tzv. prisluhovači - ľudia s nízkym vplyvom a vysokou potrebou moci

Riziká

- zjednodušenie pohľadu na život v triede - "vybavia si to sami"
- nedostatok znalostí o hodnotách a tendenciách triedy (vďaka deformovanému hodnotovému systému triedy môže byť hodnotený spolužiakmi ako "pozitívny vodca", hoci hodnoty sú chybné)
- paralelná štruktúra triedy s negatívnym programom - pozor na "využívanie služieb" pedagógmi - vie zaistiť poriadok, mnohokrát za cenu tvrdej "totality", skrytá štruktúra triedy môže mať podobu "mafie" - skutoční vodcovia nie sú "vidieť"
- nápadná "jednota" žiakov v triede - atmosféra strachu (nie je možné "vybočovať" bez ujmy)

Odporúčania

- využiť silu vplyvu potrebným smerom - tzn. cieľom pôsobenia je získať vplyvného žiaka na presadenie potrebných pedagogických cieľov
- posilňovanie pozitívnej orientácie a zodpovednosti
- individuálna práca s jednotlivcami - mať vplyv = mať aj zodpovednosť
- pri negatívnom vplyve je potrebné "rozrušiť" jadro - oddeliť vplyvnú osobu od jeho obdivovateľov

Nadväzujúci program SOCIOKLIMA - BYŤ REŠPEKTOVANÝ

Téma D: Ako zaobchádzať s vlastnou mocou?

Potreba: potreba byť schopný, mať prevahu, potreba uplatniť sa a mať vplyv, potreba byť rešpektovaný

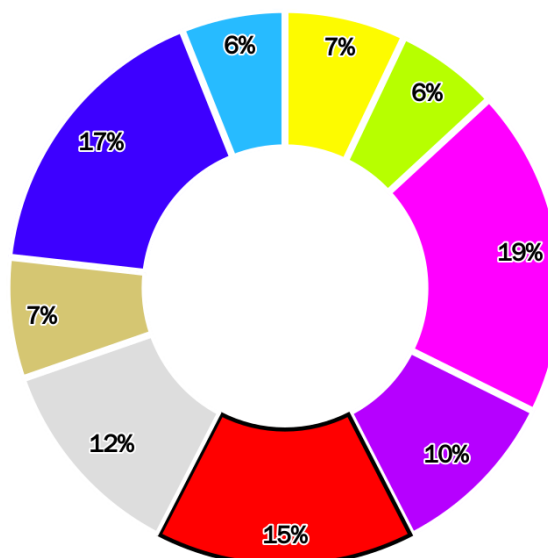
Cieľ: pochopiť súvislosť medzi vplyvom a zodpovednosťou, podpora rozhodnosti, spoluzodpovednosti a angažovanosti, predchádzanie manipulatívnym stratégiám

Získané zručnosti: zdravá sebadôvera, sebadisciplína, napĺňanie potreby vplyvu pozitívnym a primeraným spôsobom, rozlišovanie kompetencií

E: Agresívne správanie

Za agresívne správanie považujeme také prejavy, pri ktorých je zjavný prvok násilia (priameho aj nepriameho, aktívneho i pasívneho), vrátane zneužívania moderných komunikačných technológií na ubližovanie druhým. Môže ísť o meranie síl bez ubližujúceho a ponižujúceho zámeru (emocionálna agresia, zúfalá agresia) alebo o systematické, chladnokrvné, opakované a zámerné ubližovanie – šikanovanie – s prevahou agresora (počtu, sily, moci), ktoré vedie k ponižovaniu druhého – obeť. Nápadné v tomto prípade je, že sa obeť nevie alebo nemôže účinné brániť a okolie sa tomuto násilie ľahostajne prizera a nezasiahne.

Graf č. 6: Počty volieb - základné typy (v %)

Tab. č. 6: E: Agresívne správanie

E: Agresívne správanie: Matěj (9x), Pepa (6x), Kristýna (6x), Petra (3x)
E.1 fyzické ubližovanie : Pepa (5x), Matěj (3x), Petra (1x)
E.2 psychické ubližovanie: Matěj (6x), Petra (1x), Pepa (1x), Kristýna (1x)
E.3 kyberšikana: Kristýna (5x), Petra (1x)

Prejavy

- **Fyzické ubližovanie:** strkanie, rany, bitie, fackovanie, hryzenie, kopanie, ťahanie za vlasy, šteklenie bez STOP, dotýkanie na intímnych miestach, šliapanie po tele, rezanie, pálenie, škrtenie, bránenie vo vykonaní potreby (WC a i.)
- **Psychické ubližovanie:** zakazovanie, prikazovanie, nadávky, urážky, výsmech, znevažovanie, vyhrážanie, zastrešovanie, zámerné komolenie mena, nelichotivé prezývky, zverejňovanie intímností, ohrozujúce odkazy a výzvy, "výpalné", nútenie ku kriminálnej činnosti, prehadzovanie viny, sexuálne narážky, parodovanie a znevažovanie rodinných príslušníkov, ekonomickej situácie, pôvodu, odlišnosti, ochorenia a i.
- **Pasívne agresívne správanie:** ignorovanie, prehliadanie, navádzanie, odmietanie kontaktu - spolupráce - zapojenie (TV, skupinovej práce, skupinovej aktivity) odsedávanie, vykazovanie z miesta a zo skupiny, znevažujúce gestá
- **Poškodzovanie a branie vecí:** nápadne časté chýbanie pomôcok, poškodené veci, branie desiat, schovávanie a poškodzovanie oblečenia
- **Kyberšikana:** zastrešovanie, zverejňovanie dôverných informácií, fotomontáže, ohrozujúce odkazy a výzvy, falošné profily

Riziká

- bagatelizácia signálov o nezdravých vzťahoch v triede; tvrdenie žiakov: "všetko je len sranda"
- nerozpoznanie hranice medzi hašterením a šikanovaním
- prerastanie závadného správania do systematického ubližovania – šikanovania
- nedostatok odvahy na zastavenie
- zjednodušený pohľad na agresivitu (v určitom veku je agresívne správanie a meranie síl prirodzenou súčasťou vývoja a života rovesníckej skupiny – musia mať však jasne dané pravidlá a rešpektovať hranice tzv. "rytierske súboje")
- zanedbanie možných príčin a spúšťačov (zvýšená iritabilita, impulzivita u žiakov so SPUCH, ADHD; záťažové situácie v rodine, v škole atd) a širšieho kontextu správania (provokujúca alebo útočiaca obeť, obranná alebo presunutá agresia a i.)
- nevedomé správanie (niekedy aj vedomé) pedagóga ako spúšťač, príp. potvrdenie oprávnenosti agresívneho (príp. ignorujúceho) správania voči niektorému žiakovi
- ohrozujúca neznalosť pedagógov "vonkajšieho a vnútorného rozmeru šikanovania" - závislosť medzi agresorom a obeťou, vrátane vývoja skupinovej dynamiky triedy
- chybný postup pri vyšetrovaní (získovanie informácií pred celou triedou, konfrontácia medzi agresorom a obeťou, zmanipulovanie výpovedí účastníkov) a riešenie šikanovania (povrchné, rýchle zmierenie - "podajte si ruky a sľúb, že už to nikdy neurobíš!")

- ponížujúce samoučelné trestanie bez pochopenia cieľov správania (R. Dreikurs) - dochádza k prehlbovaniu problému a zvýšeniu brutality

Odporúčania

- spoločne s triedou nastaviť pravidlá spolužitia a dôsledne ich dodržiavať, vrátane uplatňovania primeraných sankcií
- program pre kultiváciu agresie, riešenie konfliktov, prijímanie odlišnosti, kultivované vyjadrenie hnevu, vyjadrovanie emócií
- vytváranie príležitostí pre neškodné vybitie agresivity (outdoorové techniky, a i.)
- kultivácia agresívneho správania u chlapcov - nie jej potlačenie (sila, odvaha, statočnosť, ochrana, obrana, meranie síl - pravidlá) - posilnenie sebadisciplíny v rámci športu a "silových" aktivít s pravidlami
- porozumieť spúšťačom a kontextu agresívneho správania
- Pri výskyte šikanovania:
 - v akútnej fáze rozhodný postoj pedagógov - JEDNOTNÝ POSTUP - zastaviť agresívne správanie a vyjadriť osobný odmietavý postoj k násiliu, postupujte podľa metodického pokynu
 - vzájomná podpora, podporné poradenské aktivity školy (žiak pedagóg, rodič)
 - individuálna práca so žiakmi agresormi v spolupráci s odborným zariadením SVP, PPP a i. - porozumenie cieľom správania
 - vytváranie vzťahu dôvery a prijatia, dôsledné oddeľovanie správania od osoby, práca s nesprávnymi schémami správania v širšom kontexte – rodina, rovesníci, škola
 - disciplinárne opatrenia
 - vyhľadať externú pomoc (vyšetrovanie a riešenie prípadného šikanovania)

Nadväzujúci program SOCIOKLIMA - BYŤ UKÁZNENÝ

Téma E: Kto je skutočne silný a ako sa to robí?

Potreba: potreba dôležitosti, prijatia a porozumenia

Cieľ: minimalizovať násilné a zákerné správanie, využívať silu konštruktívnym spôsobom, vedieť zaobchádzať s vlastnými emóciami (pomenovať a kultivovane vyjadrovať emócie)

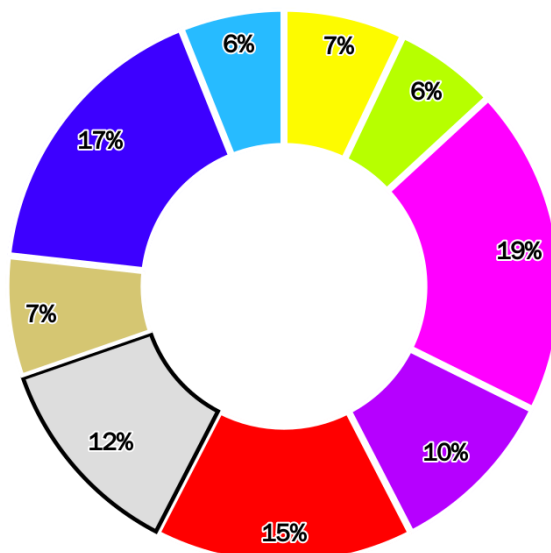
Získané zručnosti: zdravé sebakpresadzovanie bez násilných prejavov, ošetrovanie vlastných hraníc, kultivácia agresivity, rozvoj sebadisciplíny a disciplíny

F: Vyhýbavé správanie

Vyhýbavé správanie predstavuje nedostatok odvahy na zvládnutie záťažovej situácie alebo vyjadruje ľahostajnosť k daniu v okolí.

Môže ísť o vyhýbanie sa škole, spolužiakom, učiteľom, neúspechu, nepríjemným situáciám (skúšanie, písomka, niektoré predmety) alebo pozícii v triede (nikto sa s ním nebaví, vysmieávajú sa, ubližujú mu atď.), šaškovanie a infantilné prejavy.

Graf č. 7: Počty volieb - základné typy (v %)

Tab. č. 7: F: Vyhýbavé správanie

F: Vyhýbavé správanie: Vendula (11x), Tomáš (6x), Bibiana (2x)
F.1 denné snívanie a pasivita: Tomáš (5x), Vendula (3x), Bibiana (1x)
F.2 anonymita: Vendula (3x), Tomáš (1x)
F.3 rezignácia: Vendula (5x), Bibiana (1x)

Prejavy

- častá absencia, neskoré príchody, predčasné odchody, podozrenie na falšovanie ospravedlnení, neodôvodnenosť absencie
- ľahostajnosť, nezáujem, apatia, uhýbanie, prejavy ľahostajnosti, zhoršenie prospechu
- opakované ospravedlňovanie zdravotných ťažkostí (spravidla ranná nevoľnosť, bolesti hlavy)
- neschopnosť zvládať obvyklú záťaž; riešiť konflikty
- vyhľadávanie možností na únik z ťažkej situácie - častá odpoveď "neviem"; "no a čo!"; vyhýbavé odpovede
- neschopnosť nadväzovať a udržiavať primerané vzťahy s rovesníkmi
- znížená sociálna odolnosť, osamelosť, izolovanosť, šaškovanie a infantilné prejavy

Riziká

- nevšímavosť alebo prehládanie potrieb "nezúčastnených" žiakov
- osamelosť, izolovanosť, ilúzia „dobrého žiaka“, posilnenie pocitu zbytočnosti a nepotrebnosti - "aj tak nikomu nechýbam"
- bagatelizácia signálov ohrozenia dieťaťa: experimentovanie s návykovými látkami, depresívne stavy a sebapoškodzovanie, vplyv nevhodnej partie
- ohrozujúce situácie v rodine – nedostatočný režim a denný poriadok v rodine, domáce násilie, týranie, zneužívanie, dramatická (pred-), (po -) rozvodová situácia, závažné ochorenie v rodine, zmena bydliska a i.), sociálne straty (blízki ľudia, zvieratá a iné)
- strach zo "straty kontroly" nad situáciou - najmä u matiek alkoholičiek, chronicky alebo duševne chorých (deti si nedovolia ich opustiť - majú ich na starosti)
- ako obeť šikanovania v triede (takmer najčastejšia príčina záškoláctva) alebo reakcia na provokujúce správanie a napíňanie pokynu dospelých – nevšímaj si ich! - sekundárna separácia
- nedostatočné zvládnutie učiva v dôsledku z častých absencií (napr. vplyvom choroby)

Odporúčania

- vnímať únikové tendencie a spúšťače takéhoto konania
- individuálny prístup a hľadanie príčin únikového konania, posilnenie sociálnej odolnosti a rozvoj sociálnych zručností
- jasné pravidlá a opatrenia pri absencii a jej ospravedlňovaní, vrátane upozornenia na ďalšie opatrenia školy (v školskom poriadku - spolupráca s OSPOD)
- možnosti priebežnej komunikácie a kontaktu so žiakom počas dlhodobej choroby (pedagóg, spolužiaci)
- rozvoj asertívneho správania, tímová práca (s cieľom zapojenia všetkých), nastavenie pravidiel spolužitia, posilnenie osobnej zodpovednosti (záškoláctvo, nesústredenosť)

Nadväzujúci program SOCIOKLIMA - BYŤ ODVÁŽNY

Téma F: Ako si získať odvahu a zvládať záťaž?

Potreba: potreba dôležitosti, potreba byť schopný, odvaha k nedokonalosti a seba prijatiu

Cieľ: podpora odvahy, statočnosti, zodpovednosti, posilnenie záujmu a angažovanosti

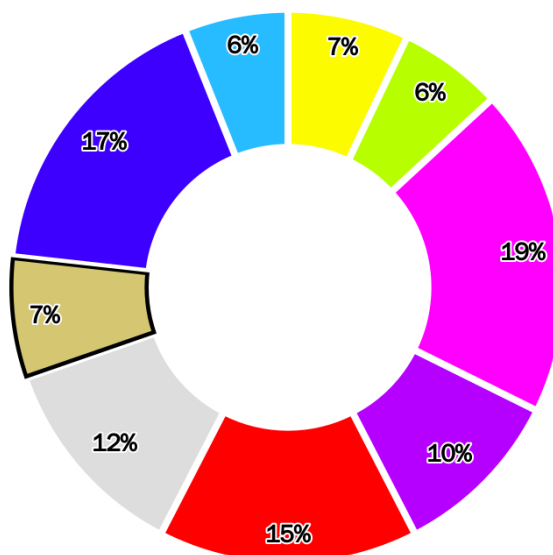
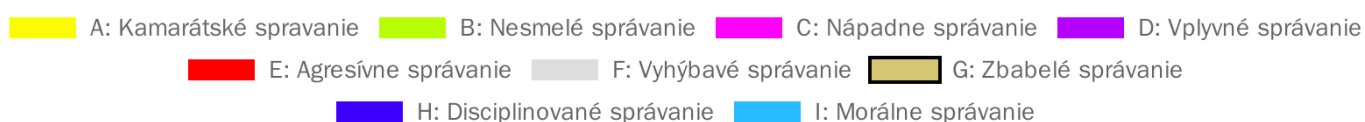
Získané zručnosti: odvaha, sebamotivácia, zdravé seba presadzovanie, samostatnosť, tvorivosť, akcieschopnosť, angažovanosť

G: Zbabelé správanie

Zbabelé správanie v našom ponímaní je vo svojej podstate známkou nedostatku odvahy, samostatnosti, (seba)dôvery, zodpovednosti a otvorenosti. Vychádza z nezdravej lojality, nápadnej prispôsobivosti a ovplyvniteľnosti (keď myslíš, tak áno...) a podriadenosti. K tomu správaniu majú sklon ľudia s nízkym sebavedomím a vysokou potrebou pozornosti, ocenenia a väzby – zavďačovači, naivní jedinci, jedinci s potrebou záštity, často s rozdrvenou osobnou zodpovednosťou a odvahou.

Veľmi často túto stratégiu preberajú jedinci, ktorí by za iných okolností boli obeťou, prípadne už sú obeťami manipulujúceho konania ostatných. Dôležitým kritériom je sledovanie zisku – čo daným jedincom zvolená pozícia ponúka, čo sú ochotní tomu obetovať a komu sa potrebujú priblížiť.

Graf č. 8: Počty volieb - základné typy (v %)

Tab. č. 8: G: Zbabelé správanie

G: Zbabelé správanie: Kristýna (6x), Petra (2x), Matěj (2x), Bibiana (1x)
G.1 podhodnotenie sa: Kristýna (2x), Bibiana (1x), Matěj (1x)
G.2 ohováranie : Kristýna (4x), Petra (2x)
G.3 žalovanie: Matěj (1x)

Prejavy

- nápadná a takmer nepretržitá kontrola, či "uspeje" v očiach vodcu, podhodnotenie sa a predchádzanie si ho
- zavďačovanie - vlezlosť, donášanie, lichotenie, "kupovanie si" priazne, vykonávanie pokynov, ktorými je ubližované druhým ohováranie, provokovanie, spolčovanie k nekalým činnostiam
- žalovanie alebo presúvanie zodpovednosti alebo prevzatie viny
- dvojrola – žiak ubližuje ostatným, napriek tomu sa ukáže, že aj jemu je ubližované – presunutá agresia/pozor pri záveroch z vyšetrovania, pozorovania a i.

Riziká

- zbabelosť, falošná solidarita a lojalita, bezchrbtové účelové konanie
- strach z porušenia noriem daných "vodcom" (vysvetliť: bonzovanie = radosť z poškodenia druhého, žiadosť o pomoc = poskytnutie informácií z dôvodu zastavenia zla)
- prehadzovanie zodpovednosti
- prevzatie zodpovednosti - krytie vodcu, strach z dôsledkov "zrady" alebo zavďačovanie "vodcovi" - získavanie priazne (ochrany) rôznymi formami
- útočiaca obeť – náhly a neadekvátny výpad s fyzickým násilím voči trýzniteľovi (na prvý pohľad nemožno identifikovať, kto je kto), môže ísť o dlhodobé ubližovanie s dramatickým vyvrcholením

Odporúčania

- posilovanie osobnej zodpovednosti, odvahy, statočnosti, jedinečnosti, sebadôvery, sebavedomia
- vytváranie príležitostí k samostatným prejavom, aktivitám
- preskupovanie triedy v rámci skupinových kooperatívnych aktivít
- rozlišovanie medzi bonzovaním a žiadosťou o pomoc (radosť z poškodenia druhého, žiadosť o pomoc - poskytnutie informácií pre zastavenie zla)
- pri vyšetrovaní chybného správania sledovať kontext (možná zámena agresora a obeť - POZOR pri vyšetrovaní)

Nadväzujúci program SOCIOKLIMA - BYŤ ODOLNÝ

Téma G: Ako zostať svoj a odolať druhým?

Potreba: potreba jedinečnosti, dôležitosti, autonómie, slobody, ale aj spolupatričnosti a kooperácie

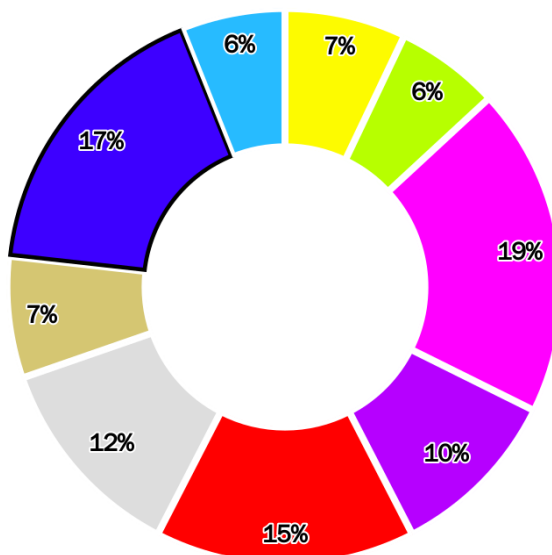
Cieľ: podpora odvahy, čestnosti, prevzatia zodpovednosti, posilnenie záujmu a angažovanosti, minimalizácia maladaptívnych vzorcov správania vychádzajúcich zo strachu a zníženej sebadôvery

Získané zručnosti: odvaha, sebaúcta, primeraná zodpovednosť, komunikačné zručnosti k sebaujadreniu - úprimnosť s taktom, umenie odmietat a odolavat manipulácii

H: Disciplinované správanie

Jedná sa o správanie, ktoré je výsledkom nadania, schopností a usilovnosti. Jeho cieľom je kladné potvrdenie ostatnými a dosahovanie osobných cieľov, kedy je potreba určitého úsilia, sebadisciplíny, sebamotivácie či sebaregulácie, často aj sebazaprenia. Môže ísť o školskú a mimoškolskú úspešnosť, prehnaná potreba byť za každú cenu najlepší alebo prehnaná slušnosť (strach zo zlyhania a chyby) a získať predovšetkým priazeň a obľubu u dospelých.

Graf č. 9: Počty volieb - základné typy (v %)

Tab. č. 9: H: Disciplinované správanie

H: Disciplinované správanie: Bibiana (9x), Tomáš (8x), Jakub (6x), Vendula (3x)
H.1 prehnaná slušnosť: Bibiana (3x), Vendula (3x)
H.2 školská úspešnosť: Tomáš (7x), Bibiana (6x), Jakub (2x)
H.3 mimoškolská úspešnosť: Jakub (4x), Tomáš (1x)

Prejavy

- vyššia úroveň sebadisciplíny, zodpovednosti, nadania a usilovnosti
- snaha o úspech v rôznych oblastiach
- dodržiavanie pravidiel spoločenského správania a zvyklostí, slušné správanie, kultivovaný prejav
- zvnútornené (zvýšené) nároky rodičov na výkon, bezchybnosť, dokonalosť, povest', imidž

Riziká

- nebezpečenstvo vylúčenia zo skupiny - ostrakizácia, šikanovanie, zneužívanie ochoty
- zhoršenie správania, prospechu, zmeny v správaní – žiak sa môže pokúsiť o „splynutie“ s ostatnými; je ťažké obstať v rovesníckej skupine (odlišnosť - usilovnosť, dobrý školský prospech, zodpovednosť, záujmy - z hľadiska dospelých žiaduce, môže žiaka v rovesníckej skupine znevýhodňovať)
- prehliadnutie varovných signálov preťaženia žiaka (nepokoj, nesústredenosť, plačlivosť, úzkosť, strach, strata záujmu, ľahostajnosť)
- vyhrážanie a nútenie k lojalite (klamanie, "nebonzovanie", krytie nekalých činností) alebo sankcionovanie výlučnosti
- rafinovaný agresor - skryté agresívne konanie, zastieranie skutočného konania (obvykle nepredpokladáme u týchto žiakov nevhodné agresívne správanie, upozorňujem na typ agresorov "slušniak", boss, kyberšikana)
- nevhodné protežovanie žiaka alebo dávanie za príklad (je žiaduce, aby ocenenie vzišlo od rovesníkov)

Odporúčania

- podporovať osobné hodnoty a kvality primeranou formou - skôr povzbudzovať triedu k vyjadreniu tejto podpory
- mať pripravené portfólio činností, ktoré by zamedzili nude týmto žiakom
- neporovnávať, nedávať za vzor, neprotežovať! - to všetko vzdávať od rovesníckej skupiny
- vyjadrovať sa k ich správaniu popisne - je na teba spoľahnutie, môžem ťa bez obáv poveriť...
- nezaťažovať presunutím kompetencií pedagóga /kontrola, dozor, výučba, "donášanie"
- umožniť uniesť zlyhanie, chybu, relativizovať prípadné neprimerane kritické súdy

Nadväzujúci program SOCIOKLIMA - BYŤ CIEĽAVEDOMÝ

Téma H: Ako dosiahnuť a tešiť sa z úspechu?

Potreba: sebaoprotvrdenie, potreba prijatia a ocenenia, potreba zažívať úspech, smerovanie k dokonalosti (v zmysle A. Adlera), potreba sebarealizácie a sebarozvoja

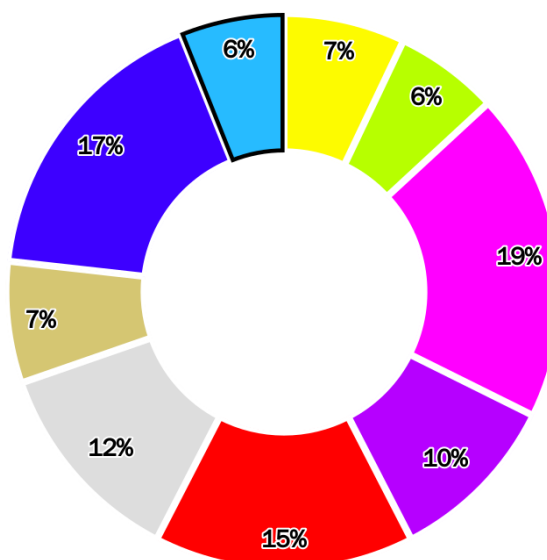
Cieľ: podpora sebamotivácie, sebadisciplíny, tvorivosti, odvahy k primeranému riziku (pripustiť chybu a zlyhanie)

Získané zručnosti: sebamotivácia, zdravé sebpresadzovanie, samostatnosť, tvorivosť, akcieschopnosť, húževnatosť, usilovnosť, sebareflexia, cieľavedomosť

I: Morálne správanie

Morálne správanie vychádza z presvedčenia a hodnôt, ktoré majú vplyv na myslenie aj činy. Prejavuje sa vo vzťahu k sebe, k druhým a k životu. Slušnosť je prirodzená, bez napätia a strachu zo zlyhania. Títo žiaci sú v porovnaní s rovesníkmi morálne i hodnotovo vyspelejší a zrelší. V ich vystupovaní sa snúbi sebadôvera s rešpektom a úctou k druhým. Sú vnímaví k potrebám druhých a podporujú súdržnosť a spoluprácu. Svojou čestnosťou a spoľahlivosťou môžu mať významný vplyv na život v triede.

Graf č. 10: Počty volieb - základné typy (v %)

Tab. č. 10: I: Morálne správanie

I: Morálne správanie: Tomáš (4x), Bibiana (3x), Jakub (3x)
I.1 férovosť a spoľahlivosť : Bibiana (3x), Tomáš (2x)
I.2 zmysel pre spravodlivosť: Tomáš (1x), Jakub (1x)
I.3 spolupatričnosť a spolupráca : Jakub (2x), Tomáš (1x)

Prejavy

- slušné správanie, ktoré sprevádza spontaneita, sebaúcta a rešpekt k druhým (nie je úzkostné a upäté)
- vnímavosť a vcítenie sa do prežívania a potrieb druhých, ochota poskytovať oporu a praktickú pomoc
- myslenie aj činy sú v jednote a vychádzajú z morálneho presvedčenia
- aktívny podiel na atmosfére spolupatričnosti, rešpektu a úcty k druhým
- primeraná sebaistota, stabilita a vyrovnanosť prameniaca zo sebaúcty
- zručnosť presadiť a obhájiť spravodlivosť, a to nielen za seba, ale aj v záujme druhých

Riziká

- testovanie a preverovanie morálneho presvedčenia
- znevažovanie a bagatelizácia zásad a morálky v záujme situačných výhod (tlak okolia)
- nadmerná zodpovednosť za profil triedy a väčšinové normy (najmä ak sú v rozpore s hodnotami týchto žiakov)

Odporúčania

- vnímajte a oceňujte morálnu vyspelosť žiakov, neberte ich prínos ako samozrejmy
- poskytnite ocenenie najmä prostredníctvom rovesníckeho uznania
- využívajte názory týchto žiakov na formovanie pravidiel skupiny, na rozvíjanie atmosféry bezpečia a spolupatričnosti
- povzbudzujte ich vnútorné rozhodnutie k morálnemu správaniu
- preukazujte im rešpekt a uznanie

Nadväzujúci program SOCIOKLIMA - BYŤ ĽUDSKÝ

Téma I: Čo je skutočne dôležité a ako to dosiahnuť?

Potreba: cit spolupatričnosti a súdržnosti, porozumenie a zmysluplnosť, byť hodnotný, byť prospešný

Cieľ: podpora empatie, kooperácie, citu pre spravodlivosť, sebavyjadrenia, hodnotový systém

Získané zručnosti: seba prijatie, sebaúcta, rešpekt, empatia, prejavovanie vzájomnosti a záujmu, spolupráca

Nadväzujúca práca s triedou

„Keď vieme **PREČO (diagnostika)**, nájdeme ľahšie akékoľvek **AKO (riešenie)**.“ - voľne podľa F. Nietzsche

Diagnostika je iba prvý krok pre prácu s triedou. Poskytne aktuálny obraz triedy z pohľadu žiakov a umožní orientáciu v potrebách skupiny aj jednotlivcov. Efektivita prevencie však spočíva vo využití záverov pedagogickej diagnostiky a v dlhodobej nadväzujúcej systematickej práci so žiakmi. Práca s triedou má za cieľ zlepšenie podmienok pre vzdelávanie, najmä vzťahového prostredia. Pretože učiť sa dá iba tam, kde vnímame prijatie, bezpečie a istotu.

Koncepcia nadväzujúceho programu vychádza zo sledovaných kategórií správania a korešponduje tak s konkrétnymi potrebami žiakov. Na realizáciu odporúčaní ponúkame ucelený program nadväzujúcej práce s triedou. Jeho cieľom je podpora a rozvoj životných zručností. Podľa zistení z dotazníkových vyšetrení je možné prispôsobiť časový rozsah preberanej témy. V deviatich lekciách sa žiaci môžu naučiť, ako pozitívnym spôsobom naplňovať svoje potreby.

Táto správa bola automaticky generovaná programom SOCIOKLIMA komplexná online diagnostika školských tried.